אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת קצב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ד ניסן תרס"ט - יפו

נמען: הרב טודרוס הכהן, אב בית דין ראש פינה

בעניין השמיטה: הרב קוק הכין הרשאות ומכתב מודפס למכירה, ולפיהם ארבע המלאכות שמן התורה וגם החרישה ייעשו בידי נכרים. אף שאין לערער על ההיתר, מצוות שביעית מופקעת בו, ולכן יסייע למי שרוצה לשמור כהלכה. עם זאת, הרב קוק לא יקשיב למוציאי לעז על ההיתר, שהוא יסוד קיום הישוב, והישוב חביב גם אם יש בו רחוקים, כי קדושת הארץ תפעל גם עליהם.

עיקרי הדברים

- ההרשאות והמכתב המודפס לשמיטה.
- מלאכות דאורייתא וחרישה בידי נכרים.
- סיוע לשומרי שמיטה כהלכתה.
- דחיית הלעז על ההיתר.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ד ניסן תרס"ט[4].

שלו'[5] וברכה ושמחת הרגל והכשר ביתרון, לכבוד ידידי הרב המאוה"ג[6] אוצר תורה ויראת ד' טהורה, מוהר"ר[7] טודרוס הכהן שליט"א[8], אב"ד[9] במושבה ראש-פנה וסביבותי' ת"ו.

מכתבי כתה"ר[10] הגיעוני, אבל רבו עלי מאד טרדותי ועמל נפשי, ולא יכולתי להשיב מפני הכבוד כיאות למעלת כבוד תורתו, ועמו הסליחה.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרס"ט - השנה תרס"ט (1908/1909)
5 שלו' - שלום
6 המאוה"ג - המאור הגדול
7 מוהר"ר - מורנו הרב רבי
8 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9 אב"ד - אב בית דין
10 כתה"ר - כבוד תורתו הרמה

וע"ד[11] השביעית, הנני נמנה בעה"י[12] לדבר מצוה לתקן ע"י[13] היתר המכירה לנכרי, על משך זמן השביעית וחלק משנה זו עם שנת תרע"א[14] הבעל"ט[15] מו"ש[16] את הקרקעות. וע"ז[17] תקנתי את ההרשאות, ואת המכתב הנדפס שהנני שולחו לכת"ר[18], שמפורש בו שארבע העבודות שהן מה"ת[19] [ארבע המלאכות שאסורות בשביעית מן התורה: זריעה, זמירה, קצירה ובצירה] יעשו על ידי נכרים, וחרישה שיש בה ספק אם היא מהתורה ג"כ[20] תעשה ע"י נכרים, כל היכי דאפשר, [כל מה שאפשר (ארמית)] ופרטי הדברים יתבארו לכל שואל בעה"י. ואולי עוד אדפיס קובץ להלכות שביעית בפרטי ההלכות בעה"י. ואחרי כל אלה עלינו לדעת, שאע"פ[21] שאין לערער כלום על היתר המכירה מ"מ[22] מצות שביעית חסרה לנו, והיא מופקעת ע"ז[23] מאתנו, ע"כ[24] כל אשר תהי'[25] ידי משגת לעזור לאותם אשר תנדב אותם רוחם לשמור כהלכה, בעה"י לא אמנע את הטוב, רק כדי לזכות בקיום שביעית בפועל לחביבות המצוה כמה דאפשר. אבל אם יבאו אנשים להוציא לעז [להוציא שם רע] על היתר המכירה, שהוא יסוד המעמד להישוב הק'[26], המחוייב להיות חביב עלינו חבת נפש ונשמה, גם אם ימצאו בו רבים שאין דעתנו יכולה להיות נוחה מהם, מובטחים אנו שסוף קדושתה של א"י[27] לעשות את פעולתה גם על הרחוקים אשר יתקרבו הם או דורותיהם אחריהם, בכל עז לקדושת השי"ת[28] ואור תורתו, המופיע באויר ארץ חמדה ת"ו, למוציאי לעז לא נקשיב כלל וכלל. ע"כ אם אחר תיקון המכירה, והסכמה בדעה צלולה, שהכל נעשה כדת של תורה, ימצא מי שיהי'[29] שירצה לבקש דרכים לסייע את השובתים לגמרי, [את המתיישבים שבחרו לשמור את השמיטה כהלכתה בלי היתר המכירה] אם ימצאו כאלה, ואצ"ל[30] את הפועלים, אשר ישארו, ע"י מיעוט העבודות המותרות, בלא עבודה, גם ידי תכון עמו, בל"נ[31], בכל האפשרי.

---

11 וע"ד - ועל דבר
12 בעה"י - בעזרת השם יתברך
13 ע"י - על ידי
14 תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
15 הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
16 מו"ש - מוצאי שבת
17 וע"ז - ועל זה
18 לכת"ר - לכבוד תורתו
19 מה"ת - מן התורה
20 ג"כ - גם כן
21 שאע"פ - שאף על פי
22 מ"מ - מכל מקום
23 ע"ז - על ידי זה
24 ע"כ - על כן
25 תהי' - תהיה
26 הק' - הקטן
27 א"י - ארץ ישראל
28 השי"ת - השם יתברך
29 שיהי' - שיהיה
30 ואצ"ל - ואין צריך לומר
31 בל"נ - בלי נדר

חובת היום גורמת לקצר, והנני חותם בברכה ואה"ר[32], כנה"ר[33] ונפש ידי"ע[34] דוש"ת[35] בכל לונ"ח[36].

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

32 ואה"ר - ואהבה רבה
33 כנה"ר - כנפשו הרמה
34 ידי"ע - ידידו עוז
35 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
36 לונ"ח - לנחמת ציון